

Justis- og beredskapsdepartementet
Pb 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
16/00016-13

Vår dato
08.02.2016

Hørings svar - Endringer i utlendingsloven

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for over 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Høringsforslaget inneholder inngripende lovendringer som berører mange områder og mange mennesker. FO synes derfor det er beklagelig at forslaget har så kort høringsfrist.

FO tar sterk avstand fra innstrammingsforslagene i høringsnotat fra Justisdepartementet (Snr. 15/8555). I lys av den enorme flyktningkrisen som vi nå befinner oss i, ser vi på det som tvers gjennom usolidarisk å innføre tiltak som, i følge departementets hjemmesider, har som mål å forhindre at mennesker søker asyl i Norge.

FO er særlig kritisk til forslagene som omhandler

- Økt bruk av midlertidig opphold
- Endringer i reglene for enslige mindreårige asylsøkere
- Endringer i regler om familiegjenforeninger – regler om permanent opphold for å gi sterkere incitament for integrering

Innledende kommentarer

FO er klar over at vi befinner oss i en krevende situasjon og at flyktningkrisen vi nå står overfor, utfordrer oss på mange områder. Samtidig er det viktig å understreke at situasjonen er aller mest krevende for menneskene dette gjelder - de som er på flukt. FO er svært bekymret over den retorikken som føres og som vi mener bidrar til å legitimere politiske handlinger. FO opplever bruk av begreper og forklaringer som mistenkeliggjør og som virker «dehumaniserende». Slike begreper og begrunnelser gjør at vi kan distansere oss fra den vanskelige situasjonen mennesker på flukt befinner seg i. FO mener høringsforslaget også bidrar til det. Ett eksempel er bruk av begrepet *utlending* i stedet for flyktning, menneske eller barn.

Vi registrerer også at det, gjentatte ganger, både i høringsforslaget og i offentlig ordskifte gis uriktig gjengivelse av dokumentasjon. Ett eksempel er gjentakelsen av at «barn sendes ute på farefulle reiser». Selv om rapporter tilbakeviser at barn blir sendt ut som ankerbarn, blir dette fastholdt.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

FO mener høringsforslaget gir et dårlig utgangspunkt for et felles løft for å avhjelpe konsekvenser av krisen på en best mulig måte. FO er av den oppfatningen at de fleste mennesker på flukt, aller helst ville sluppet å forlate familien og landet sitt for å ta den risikoen det er å begi seg ut på ulike fluktruter.

- **Øke bruken av midlertidig beskyttelse:**

En forskriftshjemmel som gir adgang for utlendingsmyndigheten til å gi midlertidig oppholdstillatelse uten å ta stilling til beskyttelsesbehov, vil etter FOs oppfatning gå utover integreringen. Mer bruk av midlertidig beskyttelse, vil skape usikkerhet og uro og særlig ramme enslige mindreårige og barn for øvrig. FO går imot alle forslagene som utvider bruken av midlertidig opphold, inkludert kravet om å bestå prøver i norsk og samfunnskunnskap. Det må være den enkeltes behov som avgjør spørsmålet om permanent opphold, ikke den enkeltes ferdigheter.

- **Endringer i reglene for enslige mindreårige asylsøkere**

Departementet foreslår at det innføres «en ny type oppholdstillatelse til barn – som etter en barnesensitiv vurdering – har rett til beskyttelse i Norge». FO forbinder begrepet «barnesensitiv» med at det skal tas særskilt hensyn til barns behov. FO mener imidlertid at endringene som foreslås, representerer det motsatte og vil gå utover barn på flukt. I 2009 ble det innført begrensede oppholdstillatelser uten rett til fornyelse for enslige mindreårige asylsøkere over 16 år. Midlertidige oppholdstillatelser ble innført for å begrense antallet som kom til Norge, og for å hindre at enslige barn og unge la ut på flukt. I endringsforslaget foreslås det at dette nå også skal gjelde for barn som er under 16 år. Som nevnt innledningsvis, begrunnes dette med å være til «barnets beste». Dette skal hindre at familier sender barna sine ut på en farefull flukt for gjennom det å skaffe familien opphold i Norge.

I følge NOAS, er det godt dokumentert at mindreårige hovedsakelig flykter fra hjemlandet av beskyttelsesgrunner, ikke fordi foreldrene sender de ut som såkalte ankerbarn. Når vi i tillegg vet hvilken uholdbar situasjon ungdommene med tidsbegrenset tillatelse i Norge befinner seg i, er det vanskelig å se at begrenset opphold i Norge er til barnets beste. Dette mener vi strider mot barnekonvensjonen artikkel 3 om at «barnets beste skal være et grunnleggende hensyn». Tidsbegrenset opphold betyr at disse barna, som også bærer på store savn og vonde opplevelser, må leve med frykten for hva som skjer når de fyller 18 år.

Dette forslaget reagerer FO meget kraftig på. FO mener en trussel om utkastelse ved fylte 18 år bidrar til stor usikkerhet og utrygghet hos disse barna. Det innebærer en risiko for at barn, som kanskje har levd en tredjedel av livet sitt i Norge, må reise ut av landet når de er fylt 18 år. Trussel om utkastelse og manglende forutsigbarhet kan føre til psykiske lidelser og en forverret livssituasjon på alle plan. Risikoen for at flere vil rømme fra mottak øker, og det blir lettere å rekruttere ungdom til ulike kriminelle handlinger.

Dette er barn som i dag lever livet sitt i Norge og som vi mener allerede befinner seg i en svært dårlig omsorgssituasjonen.

FO har engasjert seg sterkt i dette arbeidet, både i samarbeid med andre organisasjoner og i nettverk av ulike humanitære organisasjoner. Dette er organisasjoner som på forskjellige måter følger situasjonen til disse barna tett og som rapporterer om hvor vanskelig de har det.

Av erfaring vet vi at de aller fleste av disse barna kommer til å få varig opphold i Norge. Det er derfor svært lite samfunnsøkonomisk å ikke sørge for at de gis et godt, trygt og forutsigbart tilbud.

- **Endringer i regler om familieegjenforeninger – regler om permanent opphold for å gi sterkere incitament for integrering**

Departementet slår fast at «adgangen til familieinnvandring er av stor verdimessig betydning for flyktninger og andre som tar opphold her». FO er enig i dette, og mener denne erkjennelsen må få konsekvenser for politikktutformingen. Departementet foreslår å innføre strengere vilkår for å få familiemedlemmer til Norge, og begrunner det med nåværende ordning har vært for liberal. Departementet uttrykker redsel for en enda større sekundærinnavandring av familiemedlemmer.

Departementet argumenterer for at en generell innstramning vil gi økt motivasjon for integrering. For FO er dette veldig uforståelig og står i sterk kontrast til at «adgangen til familieinnvandring er av stor verdimessig betydning for flyktninger og andre som tar opphold her». FO er dypt uenig i disse endringsforslagene. Vi mener usikkerhet knyttet til denne situasjonen, snarere vil svekke integreringen og flyktingers sjanser til å lykkes med å utdanne seg og få seg jobb.

Dette innebærer at mennesker som har beskyttelsesbehov nektes familieliv. Med lang saksbehandlingstid, økt botidskrav og krav om selvforsørging kan det ta svært mange år, minimum 6-7 år, før de kan gjenforenes med familien. Savnet og tankene på hvordan familien har det, er svært belastende. Siden den største gruppa av flytninger er menn vil det i hovedsak være kvinner og barn som blir igjen i et hjemland med krig eller i en flyktingeleir. Vi mener dette øker risikoen for at enda flere kvinner og barn legger ut på farefull ferder eller blir værende i farlige områder.

Departementet er opptatt av at reglene om botid og selvforsørging skal gjelde for alle. En av begrunnelsene er likebehandling. FO er uenig i dette fordi vi vet at ikke alle har like store forutsetninger for å komme inn i arbeidslivet. Derfor vil det særlig ramme eldre, mennesker med lav utdanning, syke og kvinner. Dette er grupper som har vanskeligheter med å komme seg inn i utdanning eller arbeid og som i større grad vil ha problemer med å fylle kravet om selvforsørging.

Avsluttende kommentarer

I sum vil stortingets asylforlik fra høsten 2015, sammen med en eventuell gjennomføring av disse forslagene, sørge for at Norge blir et av landene i Europa med strengest asyl og flyktingpolitikk. FO mener det er svært bekymringsfullt og lite verdig, at Norge som et av verdens rikeste land, fører en så streng og lite human asyl- og flyktingpolitikk.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Rådgiver

